

לומדים ביחד

אנרגיה מתחדשת

רציונאל:

השבת היא מתנה יקרה לעם היהודי ולעולם. העצירה אינה בטלה אלא "השחזת הגרזן" שנותן מיקוד ויעילות רבה יותר בימי המעשה. שבת והמספר 7 מבטאים את הפנימיות שבבריאה. שבת היא הזדמנות להביט על מה שכבר נעשה ולתת לו משמעות והבנה איך כל פרט קטן הוא חלק מהתמונה הגדולה, וכל מאמץ קטן הוא חשוב בפני עצמו, גם ללא השגת המטרה הסופית.

תובנות עיקריות:

השבת היא מתנה גדולה שקיבל העם היהודי, ואחריו לבסוף אף אימצו אותה רוב ככל תרבויות העולם המודרניות.

הרב קוק מסביר שתפיסה של שלמות היא דבר סובייקטיבי. לעיתים נראה כי מנוחה היא בטלה וחוסר יצירה, אך ההפך הוא הנכון. דוקא חוסר היצירה יוצק משמעות ליצירה כולה. המנוחה המחשבתית מהרצון ליצור ולחדש נותנת משמעות ועומק לכל שאר העשייה. הדבר נרמז במספר שבע. בטבע, לכל דבר יש 6 צדדים [ארבע הרוחות, מעלה ומטה] המספר 7 מבטא את התוך, את הפנימיות. לכן ביהדות יש לו משקל רב, ומופיע בעניינים רבים [ימי אבלות, ספירת העומר, שנות השמיטה, היובל, ימי טהרה או טומאה, חול המועד וכו']. המדרש אומר כי יש לנוח בשבת כאילו כל מלאכתנו כבר נעשתה. מדוע? הרב הירש מסביר כי בעולם שלנו אין שלמות אמיתית. כל מטרה היא למעשה מטרת ביניים ליעד הבא. השאפתנות התמידית הזו יכולה להביא גם אכזבה ותחושה כי מלאכתנו לא תושלם לעולם. ודוקא משום כך יש לשבות, כדי להרגיש ולדעת שבין כה לעולם לא תסתיים העבודה, לכן יום אחד של עצירה מזכיר שהמטרה היא לא סיום העבודה אלא העבודה עצמה, ההשתלמות ולא השלמות. כמו צייר שכשלא יודע להתקדם בציור עוצר לרגע ומתרחק ממנו כדי להבין שוב את התמונה כולה. או כמו מי שעוצר בצד הדרך לשאול מה הכיוון הנכון. שבת היא עצירה כדי להתקדם.

אלוקים ברא עולם שבו המטרה היא לעשות ולא להתבטל [ברא אלוקים לעשות]. יש להרחיב שמלאכות שבת-מטרתן אינה לנוח בבטלה [שהרי מותר להרים בשבת חפץ כבד, אך לא להדליק אש או לבשל] אלא לנוח מיצירת דברים חדשים שלא היו קיימים לפני השבת. לכן אסור לבנות, לבשל, לתפור, ולהבעיר. נר שבת-קשור לשלום בית. שלום מלשון שלמות. לתת לכל דבר את יעודו ותפקידו. בחושך אין אפשרות להכיר את מה שסביבנו, כשיש אור לכל דבר יש משמעות ומקום. כך שבת "מסדרת" את היחס אל המציאות. שבת היא "מעין עולם הבא", [אחד משישים מעולם הבא]. היא מהווה מעין טעימה לעולם טוב ומתוקן. מצב בו המציאות מאוזנת ובעלת משמעות פנימית. מצב בו אין רדיפה אחרי חומר, כבוד ותפוקה אלא רק הנאה מן המוכן, ומן העמל שהאדם השקיע בעולם הזה.

דגשים ללימוד המקורות, ליחידות הפתיחה והסיכום:

עיקרון שחשוב לדבר עליו: ערך הזמן והספירה קשורים בדרך כלל למצב גרמי השמיים. השנים הם ספירה של "שנות החמה" [סיבוב של כדור הארץ סביב עצמו]. החודשים הם ספירה של "שנות לבנה" [סיבוב הלבנה סביב כדור הארץ]. והשבוע-אינו קשור לשום ספירה טבעית. אין דבר בטבע שמתחדש מידי שבוע. בעוד כל תרבות ודת אימצו ספירה מסוימת [הנצרות והאיסלם את שנות החמה או שנות הלבנה] ספירת השבוע העברית היא הסכמה עולמית של הדתות והתרבויות כולן משחר ההיסטוריה. מבחינת היהדות ספירת השבע היא רמז וזכר לבריאת העולם והמנוחה ביום השביעי [זכר למעשה בראשית].

חשוב לדבר על שבת בעיקר כערך, לא מצד של "איסורים" ו"חובות", אלא מתוך גישה של הבנת הערך והמשמעות [יקבל עליו עול מלכות שמיים תחילה ואחר כך עול מצוות]. לסטודנטים רבים בתהליך 'קירוב', נושא השבת הוא נושא מרכזי מאד. לחלקם ייתכן אנטי גדלו לגביו. ולחלק אחר סקרנות גדולה. לכן השיעור הוא הזדמנות מעולה להביט על העניין בצורה רחבה יותר, וכן לפתוח ערוצה שיחה להמשך.